

LA CASA D'EN TRES BOTONS

Gianni Rodari

Hi havia una vegada un fuster que es deia Tres Botons. Potser es deia Joan o Napoleó, però tothom li deia Tres Botons des de feia tant de temps que ningú no se'n recordava del seu nom de debò, ni ell mateix. Vivia en un poble tan pobre que la gent no tenia diners de fer-se mobles nous. En tot un any, més o menys, li encarregaven una taula i quatre cadires. El darrer any només li havien encarregat un tamboret.

- No voleu un armari? -preguntava.
- Ves a saber quan costa -li responien.
- No voldríeu pas una calaixera? -tornava a preguntar.
- Ui! deu costar un ull de la cara.
- Voleu un penjador?
- I què hi penjarem? -li contestaven- La poca roba que tenim, la portem posada.

En Tres Botons va pensar: "Em convé canviar de país. Però si vaig a un altre poble, hauré de comprar-me una casa, o bé n'hauré de llogar alguna. Em convindria fabricar una caseta de fusta i posar-li rodes: la portaré darrera meu per tot arreu i quan em faci ric em casaré, i quan m'hauré casat la donaré als meus fills perquè juguin".

Dit i fet, es va posar tot seguit a treballar, Com que era un bon fuster, el cansament no l'espantava i no tenia por de picar-se els dits amb el martell.

En Tres Botons era petit i prim i, per tant, no se li va acudir de fer una casa gaire gran. De fet la va fer petitíssima, de manera que a dins sols hi cabia ell, el martell i el ribot, però la serra no hi cabia, la serra l'havia de penjar en un clau, a la banda de fora.

Sobre la porta hi va pintar el seu nom: "Tres Botons". Sota la casa hi va posar quatre rodets. Per estirar-la hi va posar una barra de fusta. "Mira, mira, -deia la gent- en Tres Botons ha fet una casa amb un mànec". I se'n reien. Però Tres Botons feia veure que no sentia res.

Quan va marxar, estirant la seva caseta de rodes, la gent deia:

- Mira, mira, en Tres Botons s'ha fet una roulotte. I la benzina on la poses, que no té dipòsit? Que te la beus?

En Tres Botons es va treure el barret per saludar i se'n va anar. La casa era lleugera. A les baixades en Tres Botons entrava a dins, com si fos un carro, i endavant! Camina que caminaràs, va fer-se de nit i Tres Botons es va aturar en un prat. "Dormiré aquí –va dir-se- que avui ja he fet prou camí."

Una hora després el va despertar la pluja que picava damunt la teulada. Havia esclatat una tempesta i els llamps queien per tot arreu.

- Quina manera de tronar -es va dir en Tres Botons.

Però no eren sols els trons. Algú picava les parets de la caseta, picava i picava, i una veu implorava:

- Obre'm, per favor. Obre'm, Tres Botons!

- Qui hi ha?

- Em mullo tot, deixa'm entrar.

- Prova si pots –va dir en Tres Botons, obrint la porteta-. Jo la casa me l'he feta a mida, però si tu també hi caps, jo n'estaré ben content.

- On hi ha lloc per un, hi ha lloc per dos –va sentir-se.

I va entrar un vellet que es va escórrer la barba i es va estirar.

- Saps qui sóc? –va preguntar el vellet.

- Qui ets? –va dir en Tres Botons.

- Sóc el teu oncle Caramella. M'he quedat sol, no tinc ningú que em porti un plat calent a la taula, i he pensat en tu. Imagina't quin disgust que he tingut quan els del poble m'han dit que havies marxat. Per sort uns nens havien vist el camí que havies agafat i me l'han indicat. T'has fet una casa nova, oi? Aleshores és que les coses et van bé?"

- Més o menys –va dir en Tres Botons.

- Me n'alegro –va dir l'oncle Caramella-. Però ara disculpa'm, que tinc necessitat de dormir. Ja parlarem demà al matí.

- Bona nit –va dir en Tres Botons.

Però no podia adormir-se i tot gratant-se la closca pensava que ben segur el pbore vell no havia sopat. Ben igual que ell.

I mentrestant tronava i tronava. Però no era sols un tro. Era algú que picava a la porta, i una veu demanava:

- Obriu, si us plau. Obriu!!

- Qui hi ha?

- Una pobra dona amb els seus tres fills. La tempesta ens ha agafat pel camí i no tenim aixopluc.

- Entreu, si podeu –va dir en Tres Botons, obrint la porta-. Jo la casa me la vaig fer a mida, però si vos també hi cabeu, me n'alegraré.

- On n'hi caben dos, també n'hi caben tres. Els nens, ja se sap, caben a tot arreu –va dir la dona.

Va entrar ella i els seus nens i s'estiraven tots per dormir.

- Us ho agraeixo tant! –va dir la dona- S'està bé aquí a dins!

- Perdoneu, però no anàveu amb aquest temporal? –va preguntar en Tres Botons.

- Anàvem a la ventura –va dir la dona posant-se a plorar. M'he quedat vídua amb aquests tres fillets, no podia pagar el lloguer del pis i l'amo m'ha fet fora. No sé pas que serà de nosaltres demà!

- No penseu en això. Mireu de dormir –li digué en Tres Botons.

Però en Tres Botons no podia dormir: pensava en la pobra vídua i els seus fillets. I rumiava que ben segur cap d'ells no havia sopat, igual que ell i l'oncle Caramella.

La tempesta continuava. La pluja queia sense parar. Els trons retrunyien d'una punta a l'altra de la terra. I mentrestant algú picava a la porteta demanant refugi, i Tres Botons el feia entrar tot dient:

- On hi ha lloc per cinc, hi ha lloc per sis... On hi ha lloc per sis, hi ha lloc per set... On hi ha lloc per onze, hi ha lloc per dotze...

Abans de l'alba, quan el cel era més negre i els trons més violents, un puny imperiós va picar tan fort que la caseta va tremolar tota.

- Obriu! –es va sentir.

- Podia haver dit també "si us plau" –va pensar en Tres Botons tot sorprès. Però va obrir igualment i es va trobar davant...

- Deixa'm entrar!

Però era...

- Deixa entrar també el meu cavall!

No hi havia dubte: el mantell estava ben mullat. Però la corona brillava com si la tempesta l'hagués enllustrada. Era el Rei, que s'havia perdut en el bosc durant una cacera.

- On hi ha lloc per dotze, hi ha lloc per tretze –va murmurar en Tres Botons inclinant-se. I tot seguit va dir:

- I on hi ha lloc per un Rei, hi ha lloc també pel seu cavall.

El rei va entrar i amb la llum d'una llàntia va mirar al voltant.

- Vista des de fora –va dir- la teva casa semblava més petita.

- Veritablement –va respondre en Tres Botons-, jo me l'havia feta a la meva mida.

- Doncs quina fusta has fet servir?

- De castanyer, Majestat –va respondre.

- El castanyer no és elàstic com la goma. Aquí hi ha alguna cosa que no comprenc –va dir el rei.

- Doncs més val així –va dir en Tres Botons-, altrament, com l'hagués entrada tota aquesta gent?

La seva Majestat el Rei Bernardí Quart va reflexionar una bona estona i finalment digué:

- Per força això no és qüestió de fustes sinó de cor.

- Com ho sabeu? –preguntà en Tres Botons.

- El cor és petit com un puny, però si es vol es pot ficar a dins tota la gent del món i encara queda lloc. Es veu que aquesta casa l'heu feta amb el cor.

En Tres Botons es va quedar callat.

Aleshores el Rei va preguntar qui era tota aquella gent que dormia dins la caseta i en Tres Botons li va anar explicant. El Rei Bernardí mentre escoltava, s'anava posant trist. I encara es posà més trist quan va sentir que un dels que dormia, que estava malalt, somiquejava tot i adormit. Es va treure la corona com si de cop i volta se li hagués tornat massa pesant. I el Rei pensava que sempre s'havia cregut ser un bon rei i en canvi hi havia a prop seu un munt de gent dissortada i ell no els havia ajudat gens, mentre que en Tres Botons els havia ofert tot el que tenia: la seva casa.

I tot rumiant això no sabia què fer, si retirar-se de Rei o continuar. I pensant tot això se li va acudir que encara podia fer alguna cosa per ajudar aquella gent.

Va dir a en Tres Botons que anés al seu palau, que allà mai no li faltaria feina de fuster, i pel que fa als altres, que el qui necessités ésser curat, el curaria; que el qui necessités treball, li'n donaria. Però, a canvi, va demanar a en Tres Botons que li donés la seva casa amb rodes, per poder anar per tot el país ajudant a la gent necessitada.

I mentre estava parlant de tot això amb en Tres Botons, es va sentir molt fort una botzina que sonava molt enfadada. I és que durant la nit, el vent havia empès la caseta just al mig de la carretera i el cotxe de línia no podia passar.

- Eh, vosaltres! –crirava el conductor- a veure si enretireu aquesta casa!

La gent mirava per la finestra i reia veient la casa d'en Tres Botons.

Tres Botons va sortir de la caseta i primer de tot va notar que ja no plovia. Després va sortir l'oncle Caramella, pentinant-se la barba. Després de l'oncle Caramella va sortir la vídua i els seus tres nens, el darrer dels quals encara anava de quatre grapes.

La gent reia tot dient: "això no és una casa, sinó el barret d'un prestidigitador! A veure si encara sortirà d'aquí un conill blanc!"

I vinga sortir gent, vinga sortir gent. Els passatgers estaven meravellats de què sortís tanta gent i no s'haguessin quedat tots premsats com les sardines d'una llauna. Encara es van meravellar més quan van veure sortir un cavall blanc i darrera el cavall... el Rei en persona!

Tothom va quedar mut i el conductor va fer una reverència que semblava que s'anés a trencar en dos.

Aleshores el Rei va manar que lliguessin la caseta darrera el cotxe, va fer pujar a tothom a dins i ell mateix muntat dalt del seu cavall anava al davant indicant la direcció.

I si els llibres d'història diuen la veritat, aquesta va ser la primera vegada (i la darrera) que el cotxe de línia va anar fins a la capital escortat pel Rei.

En Tres Botons es va casar amb la vídua i, per fer jugar als seus tres nens va construir una altra caseta de fusta amb rodes, semblant a la primera. També era molt petita, però hi cabien a dins tots els nens de la ciutat i si, al darrer moment, un gat volia entrar, també hi havia lloc per ell.

Versió de Núria Ventura

Dins: Ventura, Núria; Duran, Teresa. **Setzevoltes (recull de contes per narrar)**. Graó, 1979.

SUGGERIMENTS

La casa d'en Tres Botons ens sembla que facilita poder parlar de maneres diferents de créixer i, sobretot, d'anar dotant de significació el créixer per dins.

Aquest conte podria anar bé per parlar del que passa quan fem les coses amb el cor, quan ens hi posem del tot... Per fora no es nota res, però -de fet- tot es transforma. Un cop més el llenguatge i la manera de parlar-ne variarà segons les criatures, segons l'adult, segons les situacions.

- Qui era en Tres Botons?
- Per què decideix marxar del seu poble?
- Què fabrica abans de marxar? Per què ho fa?
- Com és la caseta amb rodes d'en Tres Botons? És igual per fora que per dins?
- Què té aquesta caseta amb rodes que la fa tan especial?
- Què li passa al Rei quan hi entra a dins?
- Per què diu -el Rei- que la casa està feta amb el cor?
- Què decideix fer el Rei? Què proposa a en Tres Botons?

Podeu trobar la cançó d'en Tres Botons a:

Toni Giménez. CANTA'M UN CONTE. Acompanyat de CD.
Editorial La Galera, 2002.

més informació: www.tonigimenez.cat